

Hyväksytty:

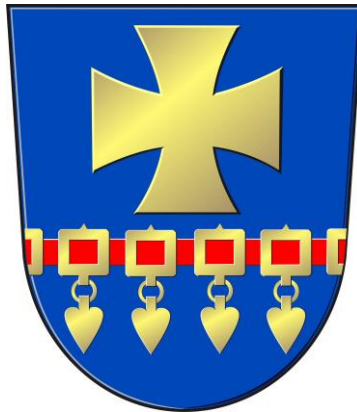
Kaupunginvaltuusto 15.2.2010

Päivitys:

Kaupunginhallitus 13.6.2016

Kaupunginvaltuusto 20.6.2016

KAUHAVAN KAUPUNGIN MAAHANMUUTTOSTRATEGIA JA KOTOUTTAMISOHJELMA 2016 – 2021



1.	JOHDANTO	3
1.1	Maahanmuuttotyöryhmän perustamisen taustaa	4
1.2	Maahanmuuttotyöryhmän tavoitteet ja toiminta	4
1.3	Maahanmuuton nykytilanne	5
2.	MAAHANMUUTTOSTRATEGIAN JA KOTOUTTAMISOHJELMAN TAVOITTEET	6
2.1	Maahanmuuttostrategian keskeiset tavoitteet	6
2.2	Kotouttamisohjelman tavoitteet	7
3.	KOTOUTTAMISPALVELUJEN TOTEUTUS	8
3.1	Kauhavan kaupunki	8
3.2	Työ ja Elinkeinotoimisto (TE-toimisto)	9
3.3	Kauhavan vastaanottokeskus	10
3.4	Yhteistyö muiden kuntien kanssa	10
4.	KOTOUTTAMISPALVELUJEN SISÄLTÖ	11
4.1	Ohjaus- ja neuvonta	11
4.2	Alkukartoitus	11
4.3	Kotouttamissuunnitelma	12
4.4	Lasten ja nuorten kotouttamissuunnitelmat	14
4.5	Suomen kielen koulutuksen järjestäminen	14
5.	KUNNAN PERUSPALVELUT KUNNASSA ASUVILLE	15
5.1	Asuminen	15
5.2	Lasten varhaiskasvatuspalvelut ja päivähoido	15
5.3	Esiopetus	16
5.4	Perusopetus maahanmuuttajille	16
5.5	Lukiot	16
6.	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT KUNNASSA ASUVILLE	16
6.1	Sosiaalityö	17
6.2	Ikäihmisten palvelut	18
6.3	Terveyspalvelut	19
7.	MUUT PALVELUT	20
7.1	Koulutuspalvelut	20
7.2	Vapaa-aikapalvelut	21
7.3	Kirjastot	21
7.4	Kauhavan seurakunta	21
8.	TIEDOTTAMINEN	22
	LIITTEET	23
	Liite 1. Maahanmuuttotyöryhmän jäsenet	24
	Liite 2. Kotouttamisohjelman vuoden 2019 painopisteet	25

1. Johdanto

Laki kotoutumisen edistämisestä (L 30.12.2010/1386) asettaa kunnalle yleis- ja yhteensovittamisvastuun maahanmuuttajien kotoutumisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajien mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lain mukaan kunnan tehtävänä on laatia kotoutumisohjelma yhteistyössä työvoimaviranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa. Kotoutumisohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotoutumisessa.

Lain tavoitteena on, että kaikki maahanmuuttajat saisivat tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa, palvelujärjestelmästä sekä kotoutumislain mukaisista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä. Laissa säädetään maahanmuuttajan kotoutumista edistävästä alkuvaiheen toimenpiteistä ja palveluista, joita ovat perustietojen antaminen, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus sekä kotoutumissuunnitelma, jossa voidaan sopia kotoutumiskoulutuksesta.

Kauhavan kaupungin maahanmuuttotyöryhmä on toiminut 1.4.2011 alkaen. Siinä on edustajat TE-toimistosta, Kauhavan vastaanottokeskuksesta, Kuntayhtymä Kaksineuvoisesta, ELY-keskuksesta, Kauhavan seurakunnasta, Aisapari Ry:stä, Suomen Yrittäjäopistosta, Järvilakeuden kansalaisopistosta, Skaala Ikkunat ja Ovet Oy:stä (yritysedustaja) ja Kauhavan Immigrantit ry:stä. Työryhmän puheenjohtajana toimi TE-toimiston palvelujohtaja Leena Tuohimaa-Kari ja sihteerinä kaupungin maahanmuuttokoordinaattori Fia Hafiz (liite 1).

Kauhavan maahanmuuttostrategia ja kotouttamisohjelma ilmaisee kaupungin tahtotilaa maahanmuuttoasioiden hoidossa. Maahanmuuttostrategia noudattaa kaupungin strategian linjauksia ja pyrkii omalta osaltaan varmistamaan palvelujen yhtäläisen saatavuuden kaikille kauhavalaisille. Se sitouttaa eri alojen toimijat maahanmuuttotyöhön ja luo sille kokonaisvaltaisen koordinaation. Strategian tärkeä tehtävä on varautua tulevaisuudessa Kauhavalle suuntautuvaan maahanmuuttoon sekä uusien maahanmuuttotoimintojen koordinointiin ja ohjaamiseen. Strategia luo läpinäkyvyyttä ja uskottavuutta ja vähentää täten perusteetonta kriittisyyttä. Strategiaa päivitetään tilanteen vaatiessa vastamaan muuttuneita tarpeita.

Kevään 2016 saakka maahanmuuttoasioiden hoito Kauhavalla oli keskittynyt lähinnä työnteon sekä perhesiteiden perusteella oleskeluluvan saaneiden maahanmuuttajien kotouttamiseen, asumis-, koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen järjestämiseen. Päivitetyssä maahanmuuttostrategiassa keskitytään myös niihin turvapaikanhakijoihin, jotka saavat oleskeluluvan ja haluavat jäädä paikkakunnalle. Maahanmuuttoasioita hoidetaan kaupungin maahanmuuttostrategian sisältämän kotouttamisohjelman mukaisesti.

Maahanmuuttostrategia perustuu lakien ja asetusten noudattamiseen, avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen sekä vastuullisuuteen ja sitoutumiseen yhdenvertaiseen huolehtimiseen kaikista kauhavalaisista. Tasa-arvo kaikissa muodoissaan ja ihmisten yhdenvertainen kohtelu, kulttuurien välinen oppiminen sekä ihmisarvon kunnioitus kuuluvat strategian peruseriaatteisiin.

Kotouttamisohjelma löytyy myös kaupungin kotisivuilta. Kotisivuilla näkyy myös maahanmuuttokoordinaattorin ja -yhdyshenkilön yhteystiedot http://www.kauhava.fi/tyo_ja_elinkeinot/yritystoiminta/maahanmuutto.

1.1 Maahanmuuttotyöryhmän perustamisen taustaa

Kauhavan ja lähialueen hyvä työllisyystilanne ja yritysten työvoiman saatavuuden turvaaminen oli lähtökohtana ulkomaisen työvoiman käytön lisääntyville tarpeille alueella. Ikääntyvä väestö ja nuorten pienet ikäluokat eivät pystyneet arvion mukaan täyttämään työvoimavajetta. Myös erilaiset mm. Maakuntaliiton ja ELY-keskuksen laajemminkin kansainvälisyyttä edistävät hankkeet vauhdittivat ulkomaisen työvoiman käyttöä alueen yrityksissä. Alueelle laadittu työllisyysstrategia nosti vahvasti esille työperäisen maahanmuuton lisäämisen tarpeen.

Maahanmuuttajien määrän vähitellen kasvaessa yrityksissä, tiedostettiin myös paikallisten toimijoiden hyvän yhteistyön ja sujuvien palveluprosessien kehittämisen merkitys henkilöiden kotoutumiseen ja paikkakunnalle sitoutumiseen. Tiedon välitys, suunnitelmallisuus, kotouttamispalveluiden tuottaminen osana normaalia palvelurakennetta ja eri toimijoiden yhteistyön tarve loi pohjan virallisemmän maahanmuuttotyöryhmän perustamiseen. Ryhmän perustamista (1.4.2011) vauhditti myös uuden kotouttamislain valmistelu. Laki astui voimaan 1.9.2011.

Maahanmuuttotyöryhmän perustamista edesauttoivat myös paikalliset maahanmuuttajia palkanneet yritykset (esim. Skaala ja turkistarhat), jotka esittivät, että kaupunki ryhtyisi toimenpiteisiin, joilla helpotettaisiin työperusteisten maahanmuuttajien kotoutumista ja pysymistä alueella.

1.2 Maahanmuuttotyöryhmän tavoitteet ja toiminta

Maahanmuuttotyöryhmälle on määritelty seuraavat tavoitteet:

- maahanmuuttotyön kokonaisvaltainen koordinointi
- tiedottaminen ja myönteisen kuvan välittäminen paikkakunnan kantaväestölle
- kotouttamisohjelman ja -suunnitelman päivittäminen
- työperusteisen ja turvapaikanhakijoiden maahanmuuton ennakointi
- maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen
- verkostoituminen eri toimijoiden kesken
- maahanmuutto- ja kotouttamispalveluiden kehittäminen
- monialaisen yhteistyön kehittäminen
- maahanmuuttajien kartoittaminen

Maahanmuuttokoordinaattori toimii maahanmuuttotyöryhmän koollekutsujana ja sihteerinä sekä maahanmuuttajayhdyshenkilönä. Työryhmän toimintakausi on valtuustokauden pituinen. Työryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa tai tarpeen mukaan.

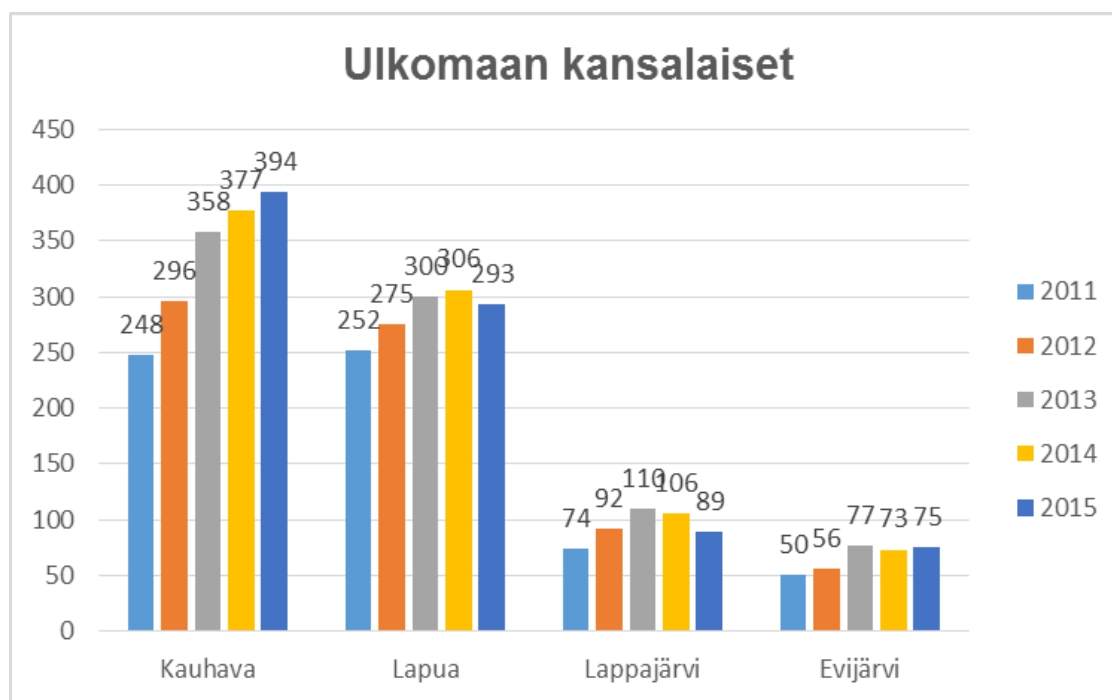
1.3 Maahanmuuton nykytilanne

Maahanmuutto Kauhavalle on lisääntynyt viime vuosina erityisesti työperäisen maahanmuuton kautta.

Vastaanottokeskuksen perustamisen myötä ja valtuuston päätöksen mukaisesti, kaupunki on tehnyt pakolaisten vastaanottoa koskevan kuntapaikkasopimuksen Etelä-Pohjanmaan ELY -keskuksen kanssa. Kuntapaikkojen määräksi on sovittu keskimäärin 20 vuodessa. Kaupungin linjauksen mukaan, paikat on varattava ensisijaisesti Kauhavan vastaanottokeskuksesta tuleville, koska Kauhavan yksikössä on tehty aktiivisesti työtä paikkakuntaan ja yhteiskuntaan sopeutumisen hyväksi.

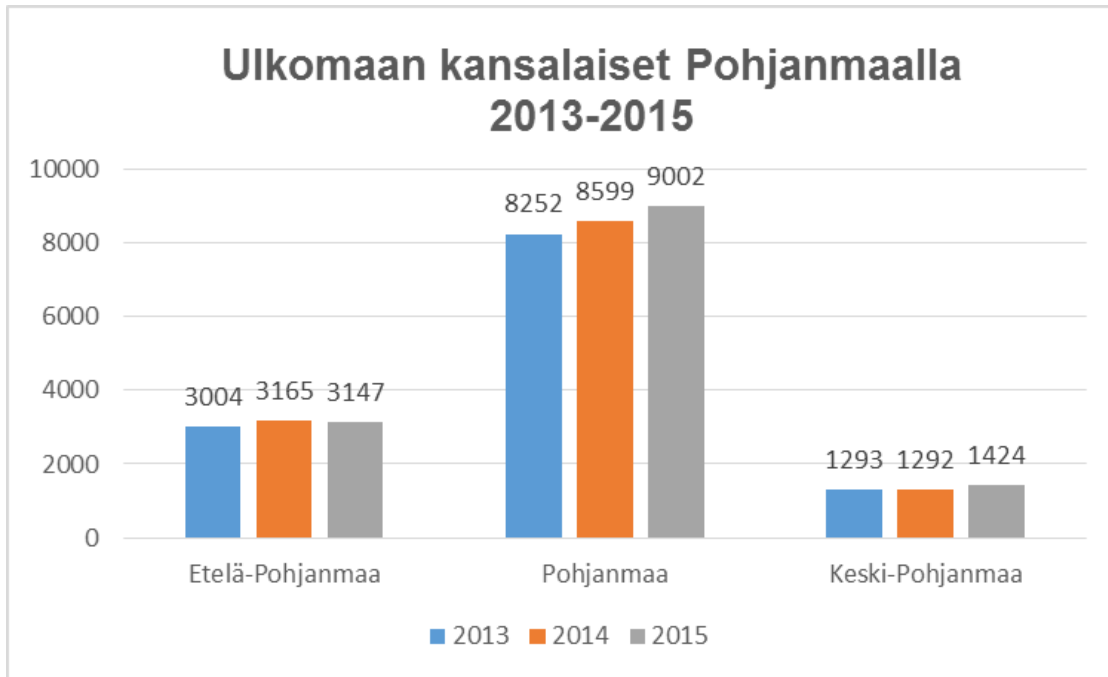
Sopimuksen perusteella kunta huolehtii virallisista kotouttamiseen liittyvistä toimenpiteistä niiden osalta, jotka haluavat jäädä asumaan paikkakunnalle pysyvämmiin.

Kauhavalla ulkomaan kansalaisia on 394, joista miehiä 203 ja naisia 191. Kansalaisuuksia on 28, joista eniten on virolaisia (142), romanialaisia (45) ja venäläisiä (45). Suurin osa Kauhavalle tulevista maahanmuuttajista on työperusteisia muuttajia. Kauhavalla asuvien ulkomaalaisten määrä on 2,4 % (Tilastokeskus 31.12.2015).



Taulukko 1. Ulkomaan kansalaiset Kauhavalla ja lähiseudulla.

Koko Etelä-Pohjanmaan alueella ulkomaan kansalaisia vuonna 2015 oli yhteensä 3147 henkilöä. Suurimmat ulkomaalaisryhmät olivat Venäjältä ja Viirosta (Tilastokeskus 2015).



Taulukko 2. Ulkomaan kansalaiset Pohjanmaalla 2013 – 2015.

2. Maahanmuuttostrategian ja kotouttamisohjelman tavoitteet

2.1 Maahanmuuttostrategian keskeiset tavoitteet

Kauhavan kaupungin maahanmuuttostrategian tavoitteena on tunnistaa talous- ja strategiaprosessiin sidottavia konkreettisia toimenpiteitä, joita toteuttamalla tehostetaan Kauhavalle muuttaneiden ulkomaalaisten asukkaiden kotoutumista sekä saavutetaan nykyistä yhdenvertaisempi asiakaspalvelu niin yksilön, yhteisön kuin organisaationkin tasolla. Maahanmuuttostrategiassa on otettu huomioon kaupunkiin kohdistuvat lainsäädännölliset velvoitteet sekä valtakunnalliset linjaukset.

Keskeiset tavoitteet:

- suomen kielen, työelämä- ja yhteiskuntaopetuksen paikallisen saatavuuden turvaaminen
- kotoutumisen tehostaminen ja nopeuttaminen kaupungin eri toimijoiden joustavalla ja avoimella yhteistyöllä (julkinen, yksityinen ja kolmas sektori)
- työssäkäyvien maahanmuuttajien ja kuntapaikan saaneiden kotoutuminen Kauhavalle
- tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja myönteisen vuorovaikutuksen edistäminen eri väestö- ja ikäryhmien kesken koulusta ja päiväkodista saakka
- maahanmuuttopalveluiden kehittäminen
- yhteistyö vastaanottokeskuksen kanssa, painopisteinä valmistava opetus, raskaana olevat naiset sekä alaikäiset lapset.

Maahanmuuttostrategian hyväksyy kaupunginvaltuusto.

2.2 Kotouttamisohjelman tavoitteet

Laki velvoittaa kunnan laatimaan kotouttamisohjelman. Kotouttamislaissa ei ole määritelty kotouttamisohjelman sisältöä eikä määritelty tarvittavia toimenpiteitä. Kunnan on esitettävä nämä sen mukaan millaisia tarpeita maahanmuuttoasioissa on paikallisesti. Lain perustelujen mukaan toimenpiteet tulee järjestää poluksi siten, että maahanmuuttajalle ei synny turhia odotusaikoja toimenpiteestä toiseen siirryttäessä.

Kauhavan kotouttamisohjelmassa linjataan paikallisella tasolla mm. maahanmuuttajien kotouttamispalveluiden toteutus ja sisältö sekä tavoitellun tuloksen edellyttämä yhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Kauhavan kotouttamisohjelma on tarkoitettu maahanmuuttajille palveluita kehittävien, maahanmuuttajia työssään kohtaavien sekä näihin toimijoihin liittyviä päätöksiä valmistelevien ja tekevien henkilöiden informaation lähteeksi ja työkaluksi. Asiakirja ei ole tarkoitettu kohderyhmien materiaaliksi. Kotouttamisohjelma koskee ainoastaan oleskeluluvan saaneita, Suomessa alle kolme vuotta asuneita maahanmuuttajia.

Kotouttamisohjelma on tuotettu ja sitä toteutetaan yhteistyössä maahanmuuttajien kotoutumisen hyväksi työskentelevien viranomais-, kehittämis- sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kauhavan kaupungin rooli on toimia yhteistyöverkoston solmukohtana sekä yhteistyön mahdollistajana ja koordinoijana.

Kauhavan kaupungin kotouttamisohjelman yleiset tavoitteet ja peruseriaatteet:

- maahanmuuttajat saavat perustiedot suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta: perusoikeuksista, velvollisuuksista ja työelämästä
- maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada kosketus paikallisiin asukkaisiin ja yhteiskuntaelämään
- maahanmuuttajat voivat osallistua tasavertaisina yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään
- maahanmuuttajilla on mahdollisuus hankkia riittävä suomen kielen taito, joka on perusedellytys työllistymiselle ja opintojen jatkamiselle sekä kotoutumiselle
- etnisen syrjimättömyyden ja tasa-arvon edistäminen

Seurantamittarit:

- suomen kielen opetuksen tarjonnan paikallinen saatavuus maahanmuuttajille
- asiakaspalaute
- neuvontapalvelun asiakasmäärien kehitys.

Tarkemmat kotouttamisohjelman tavoitteet löytyvät erillisestä liitteestä (liite 2), jotka päivitetään vuosittain.

3. Kotouttamispalvelujen toteutus

Maahanmuuttajapalveluita toteutetaan Kauhavalla kaupungin maahanmuuttajakoordinaattorin, TE-toimiston, vastaanottokeskuksen ja muiden osapuolten yhteistyönä.

3.1 Kauhavan kaupunki

Kauhavan kaupungilla on ollut määräaikaisessa työsuhteessa 1.3.2012 alkaen maahanmuuttokoordinaattori, jonka tehtävä vakinaistettiin 1.2.2014 alkaen. Konserni- ja henkilöstöjaoston päätöksellä, Kauhavan kaupunkiin perustettiin 1.5.2016 alkaen maahanmuuttokoordinaattorin virka. Käytännössä maahanmuuttokoordinaattorin tehtävä muutettiin virkasuhteeksi, koska tehtävän luonne muuttui ja laajeni työperäisten maahanmuuttajien alkukartoituksista ja ohjauksesta myös kuntapaikkojen asukasvalintaan.

Maahanmuuttokoordinaattorin tehtäviin kuuluvat kuntapaikkojen asukasvalinta (ks. edellä), maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta sekä alkukartoitus- ja kotouttamissuunnitelmat. Maahanmuuttokoordinaattori opastaa ja auttaa maahanmuuttajia mm. seuraavissa asioissa:

- kaupungin palvelut (perhe-, sosiaali- ja terveyspalvelut, opetus ja koulutus, asuminen, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, liikunta ja ulkoilu, laki ja oikeusturva, verotus, ympäristö ja luonto)
- muut julkiset palvelut (mm. Kela, TE-palvelut, verotoimisto, maistraatti, poliisi ja aikuiskoulutus)
- pankki-, vakuutus- ym. liike-elämän palvelut
- kauhavalainen ja suomalainen kulttuuri.

Kauhavan kaupungin alueelle on vuoden 2015 aikana perustettu turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus. Valtio vastaa pääsääntöisesti turvapaikanhakijoista aiheutuneista kustannuksista turvapaikkahakemuksen käsittelyn ajan. Kun kuntapaikan (ks. edellä) saanut henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta Kauhavan kaupungin alueella olevaan asuntoon, muuttuu hänen kotipaikakseen Kauhavan kaupunki. Tällöin hänellä on samat oikeudet kaupungin palveluihin kuin muillakin kuntalaisilla. Kotouttamistyöstä aiheutuviin kustannuksiin kaupunki saa kuitenkin korvauksen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa tehdyn kuntapaikkasopimuksen myötä kaupunki sitoutuu ottamaan keskimäärin 20 pakolaisstatuksen saanutta henkilöä asumaan kuntaan vuosittain sekä järjestämään näille asunnot ja muut tarvitsemansa palvelut. Sopimuksen tehneelle kunnalle maksetaan vuosikorvauksena kotoutumistyöstä aiheutuviin kustannuksiin yhdestä yli 7-vuotiaasta 2.300 euroa vuodessa ja alle 7-vuotiaasta 6.845 euroa vuodessa. Korvausta maksetaan kiintiöpakolaisista neljä vuotta ja muista pakolaisista kolme vuotta ensimmäisestä kotikunnan väestörekisteriin merkitsemisestä lukien. Sopimuksen tehneelle kunnalle pakolaisille myönnetty toimeentulotuki korvataan täysimääräisenä kolmen vuoden ajan. Tulkkipalvelujen korvaamiselle ei ole aikarajaa. Erityisestä syystä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan enintään 10 vuodelta.

Kaupungin linjauksen mukaan kuntapaikat on varattava ensisijaisesti Kauhavan vastaanottokeskuksesta tuleville, koska Kauhavan yksikössä on tehty aktiivisesti työtä

paikkakuntaan ja yhteiskuntaan sopeutumisen hyväksi. On myös linjattu, että Kauhavan vastaanottokeskukseen sijoitettaisiin ensisijaisesti perheitä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Kauhavan vastaanottokeskuksen ja Kauhavan kaupungin edustajat ovat neuvotelleet toimintamallista, jonka mukaan kuntapaikat täytetään ns. asukasvalinnan kautta. Valinnassa ovat mukana ELY-Keskuksen, Kauhavan kaupungin ja vastaanottokeskuksen edustajat. Kuntaan sijoittamispäätökset kuntapaikan saajista tehdään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa Kauhavan kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin antaman viranhaltijapäätöksen mukaisesti eli käytännössä kaupunki päättää kuntapaikan saajat.

3.2 Työ ja Elinkeinotoimisto (TE-toimisto)

TE-toimistosta työttömät työnhakijat saavat tietoa avoimista työpaikoista. Toimisto tarjoaa asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti monipuolisia työllistymistä edistäviä palveluja mm. suomen kielen koulutusta, ammatillista koulutusta, työhaku-, ura- ja työhönvalmennusta, työ- ja koulutuskokeilua sekä palkkatuettua työtä.

Lisätietoa työttömille ja maahanmuuttajille suunnatuista TE-palveluista löytyy:

- www.te-palvelut.fi
- www.te-info.fi
- <http://toimistot.te-palvelut.fi/etela-pohjanmaa>
- www.facebook.com/etelapohjanmaa.tepalvelut

Kauhavan kaupunki, Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ovat allekirjoittaneet yhteistyösopimuksen 11.6.2014.

Sopimuksen perusteella kunta/maahanmuuttokoordinaattori tekee myös TE-toimiston asiakkaan alkukartoituksen, jonka jälkeen kunta ja TE-toimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä asiakkaan kanssa.

”Sopimuksen alainen toiminta koskee kotoutumislain 1386/2010 8–11 §:n ja asutuksen 570/2011 mukaisia toimenpiteitä ja palveluja: Näitä ovat ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma. Kyseiset toimenpiteet ja palvelut kohdistuvat kotoutumislain säädösten mukaisesti Kauhavalla asuviin maahanmuuttajiin, jotka kuuluvat em. kotouttamislain piiriin.”

Alkukartoitus:

”Kunta ja TE-toimisto tekevät yhteistyötä alkukartoitusten järjestämisessä ja toteutuksessa. Alkukartoitus koostuu asetuksen 570/2011 mukaisesta alkuhaastattelusta ja tarvittaessa tarkentavista toimenpiteistä. Alkukartoituksesta laaditaan kirjallinen dokumentti mahdollisia jatkotoimenpiteitä varten.”

”Kunnalla on kokonaisvastuu sopijapuolten asiakkaiden alkukartoitusten toteuttamisesta ja dokumentoinnista. TE-toimisto ohjaa asiakkaansa kunnan alkukartoituksen piiriin ja tarjoaa myös kunnan asiakkaille ammatinvalinnanohjausta, mikäli alkukartoituksen alkuhaastattelun yhteydessä havaitaan, että asiakas tarvitsee urasuunnittelun tarkentavaa erityistoimenpidettä. TE-toimisto voi osallistua asiakkaidensa alkukartoituksen toteutukseen.”

Kotoutumissuunnitelma:

”Kunta ja TE-toimisto tekevät yhteistyötä kotoutumissuunnitelman laatimisessa, toteutuksessa ja seurannassa. Kotoutumissuunnitelmasta laaditaan kirjallinen dokumentti, jossa sovitaan jatkotoimenpiteistä ja niiden seurannasta.

*Kunta laati **kunnan asiakkaalle** kotoutumissuunnitelman yhdessä asiakkaana olevan maahanmuuttajan ja TE-toimiston kanssa. Sen seurannasta vastaa kunta.*

*Kunta laati **TE-toimiston asiakkaalle** kotoutumissuunnitelman yhdessä asiakkaana olevan maahanmuuttajan ja TE-toimiston kanssa. Sen seurannasta vastaa TE-toimisto ja erikseen sovittaessa kunta.*

Erikseen sovittaessa ja perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai TE-toimisto ja maahanmuuttaja voivat kuitenkin laatia kotoutumissuunnitelman keskenään.”

3.3 Kauhavan vastaanottokeskus

Kauhavalla LSK Business Parkin tiloissa sijaitsee nk. odotusajan vastaanottokeskus, jonne on majoitettu noin 250–350 turvapaikanhakijaa. Noin puolet turvapaikanhakijoista on ollut perheellisiä (kevään 2016 tilanne).

Vastaanottokeskuksen henkilöstöön kuuluu sosiaaliohjaajia, joiden vastuualueeseen kuuluu mm. oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntapaikoille muuttamisen tukeminen.

Osa turvapaikanhakijoista voi jo odotusaikana muuttaa asumaan yksityisasuntoihin vuokralle. Vastaanottokeskus pyrkii tukemaan myös tätä asumismuotoa.

Vastaanottokeskuksen turvapaikkaa hakevat oppivelvolliset opiskelevat ns. valmistavan opetuksen oppimäärää Kauhavan kunnallisissa kouluissa. Vastaanottokeskus toimii tukena perheiden ja koulujen välillä.

Terveysasioissa vastaanottokeskuksen terveysasema toimii linkkinä turvapaikanhakijoiden ja vastaavien kunnallisten viranomaisien välillä. Vastuu on jaettu seuraavasti:

- vastaanottokeskuksen alle kouluikäiset lapset kuuluvat neuvolanpalveluiden piiriin
- kouluun sijoitetut vastaanottokeskuksen alaikäiset lapset kuuluvat kouluterveydenhoidon piiriin
- vastaanottokeskuksen raskaana olevat turvapaikanhakijat kuuluvat äitiysneuvolan palveluiden piiriin.

3.4 Yhteistyö muiden kuntien kanssa

Kauhavan kaupunki on allekirjoittanut yhteistyösopimuksen Lapuan kaupungin kanssa. Sopimuksessa kunnat ovat sopineet, että Kauhavan kaupunki tuottaa Lapuulle maahanmuuttokoordinaattorin alkukartoituspalvelut vastikään muuttaneille sekä alle kolme vuotta Suomessa asuneille maahanmuuttajille, joiden osalta Lapua on oikeutettu valtion maksamaan korvaukseen.

Kauhavan kaupungin koulutoimi on allekirjoittanut yhteistyösopimuksen Vöyrin kaupungin koulutoimen kanssa, jonka mukaan sovittu määrä yläkouluikäisiä oppilaita saa opiskella yläkoulujen ns. nivelluokilla.

Kauhavan maahanmuuttokoordinaattori on verkostoitunut Lapuan, Lappajärven, Seinäjoen ja Suupohjan seutukunnan sekä Etelä- Pohjanmaan ja Pohjanmaan muiden kuntien maahanmuuttoyhdyshenkilöiden kanssa.

Verkostoitumisen tarkoituksena on vaihtaa kokemuksia ja tietoja maahanmuuttotyöstä sekä tuoda esille hyviä käytäntöjä.

4. Kotouttamispalvelujen sisältö

Lakisääteisten alkukartoitusten ohella, Kauhavan kotouttamispalvelut sisältävät ohjausta ja neuvontaa, kotouttamissuunnitelmien tekoa ja suomen kielen koulutuksen järjestämistä eri osapuolten yhteistyönä.

4.1 Ohjaus- ja neuvonta

Ohjauksen ja neuvonnan tarve on suuri erityisesti maahantulon alkuvaiheessa riippumatta maahantulon perusteesta. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisesti kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä. Lisäksi vastikään maahan muuttanut tarvitsee usein ohjausta ja neuvontaa arkeen liittyvissä kysymyksissä sekä palveluiden käytössä. Ohjauksen ja neuvonnan piiriin kuuluvat kaikki ulkomaalaistaustaiset, mutta alkukartoitus- ja kotouttamissuunnitelma on tehtävä lain mukaan vain Suomessa alle kolme vuotta asuneille.

Kauhavalla asuva maahanmuuttaja saa parhaiten yleisneuvontaa maahanmuuttokoordinaattorilta sekä Ylihärmän kirjastossa sijaitsevasta ERKKI-asiakaspalvelupisteestä. Lisäksi yleisneuvontaa ja informaatiota (mm. Life in Finland -materiaali) palveluista on saatavissa muissa viranomaistoimipisteissä (maistraatti, poliisi, KELA, TE-toimisto).

Neuvonnan tukena voi hyödyntää mm. seuraavia monikielisiä materiaaleja:

- www.infopankki.fi - sisältää koko Suomea koskevan tiedon seuraavilla kielillä: suomi, englanti, venäjä, somalia, arabia, kiina ja viro
- www.lifeinfinland.fi - perustietoa Suomesta esim. seuraavilla kielillä: suomi, ruotsi, englanti, venäjä, viro, arabia, thai, somali, kiina, farsi, ranska ja espanja

4.2 Alkukartoitus

Kotoutumislain mukaisessa alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoituksen perusteella

maahanmuuttaja ohjataan hänen tarpeitaan vastaaviin toimenpiteisiin ja palveluihin. Alkukartoitukseen ovat oikeutettuja työttömät ja toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saavat maahanmuuttajat. Alkukartoitus voidaan tehdä myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoituksen toteuttamisesta vastaa joko kunta tai TE-toimisto.

Kauhavan kaupungin maahanmuuttokoordinaattorin alkukartoituspalvelua tarjotaan tarvittaessa kaikille Kauhavalla asuville asiakkaille, vaikka maahanmuutosta olisi kulunut yli kolme vuotta. Palvelun käynnistämisestä päättää asiakas. Tarve alkukartoitukselle selviää ohjauksen ja neuvonnan aikana, kun asiakkaalle kerrotaan muun muassa alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman sisällöstä ja hyödyistä.

Koordinaattorin yksilöllinen alkukartoitus on jatkumo henkilökohtaiselle ohjaus- ja neuvontapalvelulle, jossa luottamuksellista suhdetta on jo pohjustettu. Yksilöllinen alkukartoitus pyritään jakamaan kahteen–kolmeen tapaamiseen siten, että asiakkaalle varataan tapaamisten väliin muutama päivä kotitehtävien tekoon. Kotitehtävillä asiakas aktivoidaan aloitteelliseen suunnitteluun ja siihen, että palvelujen jälkeen asiakas kykenisi itsenäisesti edistämään omaa tavoitteellista kotoutumistaan. Tapaamisten suunnittelussa otetaan huomioon asiakkaan työ- ja muu elämänrytmi sekä hänen kulkumahdollisuudet. Alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laaditaan kirjallisesti lomakkeille, joista toinen jää kaupungille ja toinen asiakkaalle (liite 3-4).

Alkukartoituksen aikana saatujen tietojen pohjalta koordinaattori täydentää myös omaa virallista lomakettaan, jonka allekirjoittavat asiakas ja koordinaattori. TE-toimiston asiakkaan kohdalla viimeinen tapaaminen pidetään yhteistyössä TE-toimiston kanssa. Tapaamisessa puretaan annetut kotitehtävät ja samalla täydennetään koordinaattorin lomaketta. TE-toimisto varmistaa asiakkaan asiakirjojen perusteella, että sillä on asiakkaasta oikeat ja riittävät tiedot. Tämän jälkeen laaditaan kotouttamissuunnitelma.

Kartoituksen yhteydessä otetaan huomioon myös ne maahanmuuttajat, jotka ovat jo olleet Kauhavalla pitempään ja esim. joiden kielitaito on heikkoa. Heti alkuvaiheessa on tavoitteena järjestää kielikoulutusta yhteistyössä mm. alueen oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäminen ja kielen oppiminen on tärkeää, jotta kunnassa yli kolme vuotta asunut, mutta huonosti suomea osaava maahanmuuttaja kotoutuisi kuntaan.

Lain mukaan alkukartoitus tulee aloittaa kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai siitä, kun maahanmuuttaja pyytää alkukartoitusta.

4.3 Kotouttamissuunnitelma

Alkukartoituksen perusteella laadittavan kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on maahanmuuttajan tukeminen ja ohjaaminen kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin ja palveluihin erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on työtön tai jos hän saa toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelmassa kunta ja/tai TE-toimisto sopivat yhdessä maahanmuuttajan kanssa niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajaa hankkimaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä muita työelämässä ja

yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Maahanmuuttajien kotouttamissuunnitelma korvaa työvoimapalvelulain tarkoitetun työllistymissuunnitelman. Kotouttamissuunnitelmissa sovitaan samoista asioista kuin työllistymissuunnitelmissa eli kartoitetaan asiakkaan osaaminen, työnhakuvalmiudet ja sovitaan toimenpiteet työmarkkinavalmiuksien parantamiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Maahanmuuttajalla, jolla on oikeus kotouttamissuunnitelmaan, on velvollisuus osallistua kotouttamissuunnitelman laatimiseen, sekä suunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisestä, oleskeluoikeuden rekisteröinnistä tai oleskelukortin myöntämisestä. TE-toimiston ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan enintään yhden vuoden ajaksi, kotoutumissuunnitelmaan oikeuttava enimmäisaika on kuitenkin kolme vuotta ensimmäisen kotoutumissuunnitelman allekirjoittamisesta. Aikaa voidaan kuitenkin pidentää enintään kahdella vuodella, jos se on perusteltua sen vuoksi, että maahanmuuttaja tarvitsee kotoutuakseen erityisiä toimenpiteitä.

Lain mukaan kotouttamissuunnitelmaan voi sisältyä:

- suomen tai ruotsin kielen opiskelun tukeminen
- työvoimapoliittinen aikuiskoulutus
- maahanmuuttajan omaehtoinen opiskelu
- ammatinvalinnanohjaus ja kuntoutus
- työkokeilu/työelämävalmennus
- valmistava opetus
- lasten ja nuorten kotoutumisen tukeminen, esim. kunnallisen päivähoitopaikan järjestäminen lapsille ja kerhotoiminnan sekä muiden niihin rinnastettavien kotoutumista tukevien toimenpiteiden järjestäminen.

Kotouttamissuunnitelmassa määritellään kotoutumisen tavoitteet ja suoritustavat. Henkilökohtaisen (ja/tai perheen) kotouttamissuunnitelman laadintaan osallistuu maahanmuuttokoordinaattori, TE-toimiston virkailija ja/tai sosiaalityöntekijä maahanmuuttajan kanssa yhdessä neuvotellen. Henkilökohtaisen (ja/tai perheen) kotouttamissuunnitelman toteutumista ja kotoutumisen edistymistä seurataan kotoutumiskoulutuksen aikana TE-toimisto ja tarvittaessa maahanmuuttaja oma-aloitteisesti yhteydessä maahanmuuttokoordinaattoriin. Maahanmuuttajaa ohjataan tekemään omaa kotoutumistaan koskevia päätöksiä sekä tarkentamaan ja muuttamaan suunnitelmaa kotoutumisen edetessä. Suunnitelmaan tehdään muutoksia tarpeen mukaan. Seurannalla varmistetaan, ettei kotoutumissuunnitelma jää pelkäksi paperiksi.

Kotouttamissuunnitelman tärkein tavoite on edistää aikuisten maahanmuuttajien kotoutumista Kauhavalle sekä tukea heidän mahdollisuuksiaan osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan sen aktiivisena jäsenenä. Yleisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja osaa asettaa henkilökohtaisia kotoutumistavoitteita ja suunnitella kotoutumistaan realistisesti omien tarpeidensa mukaisesti.

4.4 Lasten ja nuorten kotoutamissuunnitelmat

Lapsille ja nuorille laaditaan omat kotoutumissuunnitelmat. Pienten lasten kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan on erittäin tärkeää ottaen huomioon, että he muodostavat Suomen maahanmuuttajien seuraavan sukupolven. Lapsilla on omat tarpeensa perheen kotoutumisprosessissa, ja jotta hekin hyötyisivät kotoutumista edistävästä toimenpiteistä, laaditaan heille oma kotoutumissuunnitelma yhteistyössä mm. kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Lapsille tarkoitettuja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä voivat olla esim. lapsen sijoittaminen kunnan päiväkotiin tai esikouluun, jossa lapsi saa leikkiä muiden paikallisväestön lasten kanssa samanaikaisesti, kun he oppivat kieltä ja harjoittelevat sosiaalisia taitoja ryhmässä.

Maahanmuuttajanuorille laaditaan myös omat kotoutumissuunnitelmat. Vieraaseen maahan tuleminen teini-ikäisenä on vaikeaa ja kotoutumista uuteen maahan saattaa edelleen vaikeuttaa useiden kulttuurien kohtaaminen erilaisine arvoineen ja vaatimuksineen.

Kaupungin varhaiskasvatuksessa olevien lapsien kohdalla lapsen kotoutamissuunnitelma on osa lapsen omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa, jossa huomioidaan tarpeensa. Varhaiskasvatus järjestetään tavallisten varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä siten, että lapsi kuuluu lapsiryhmään ja hänen sosiaalisia kontaktejaan ryhmässä tuetaan. Vanhempien kanssa tehtävässä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta.

Lapsen varhaiskasvatuskeskustelun yhteydessä yhdessä täytetään vanhempien kanssa lomake, jonka tarkoituksena on kartoittaa lapsen kielellisen kehityksen vaihe.

Nuorille tarkoitettuja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ovat esim. intensiivinen kielenopetus, vaiheittainen kotoutuminen sekä kunnan kouluun sijoittuminen muiden koululaisten kanssa opiskelua varten.

4.5 Suomen kielen koulutuksen järjestäminen

EP:n TE-toimiston asiakkaana olevat maahanmuuttajat ohjataan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena toteutettavaan maahanmuuttajakoulutukseen, joka on jaettu hakijoiden kielitaitoa vastaaviin ryhmiin. Kaikille koulutuksiin hakeville järjestetään henkilökohtainen haastattelu ja lähtötasotesti, jonka perusteella hakija ohjataan hänen kielitaitotasoaan vastaavaan ryhmään. Koulutukseen haetaan TE-toimiston kautta. Lisäksi TE-toimisto ohjaa kotoutumislain piiriin kuuluvia asiakkaitaan, työttömyysetuudella tukien, omaehtoisena koulutuksena järjestettävään kotoutumiskoulutukseen Lapuan kristilliselle opistolle. Yleiset kielitasot erillisenä liitteenä (liite 5).

Järvilakeuden kansalaisopisto järjestää maahanmuuttajille suomen kielen koulutusta resurssiensa puitteissa. Vapaana sivistystyönä järjestettävässä opetuksessa tuntimäärät ovat pääsääntöisesti samat kuin opiston muussakin kielenopetuksessa. Kansalaisopisto voi järjestää myös kotoutumiskoulutusta taikka kotoutumiskoulutukseen valmentavaa opetusta, mikäli tähän on saatavilla erillisiä resursseja. Koska opistolla on Kauhavalla LSK Business Parkilta vuokratuissa Laivueen opistotilassa käytössä kokopäiväinen opetustila, voidaan opetusta tarvittaessa järjestää myös päiväsaikaan.

Lapuan kristillinen opisto järjestää kotoutumiskoulutusta, jonka tavoitteena on:

- opettaa suomen kielen sanastoa ja kielioppia (perustaso ja keskitaso)
- tutustuttaa maahanmuuttajia suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- antaa opiskeluvälmiuksia ammattiopinnoista selviämiseen.

5. Kunnan peruspalvelut kunnassa asuville

Kunnan tehtävänä on huolehtia kuntalaisten asumis-, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen sekä muiden kunnan palvelujen järjestämisestä, perusopetuksesta sekä yhteistyöstä muiden tahojen kanssa.

Maahanmuuttajilla ja kuntapaikan saaneilla ovat samat oikeudet kunnallisiin ja julkisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin kuin muullakin väestöllä. Kuulumisen sosiaaliturvan piiriin ratkaisee KELA hakemuksen perusteella.

5.1 Asuminen

Kauhavan kaupungin omistamia vuokra-asuntoja välittää Kauhavan Vuokra-asunnot Oy. Maahanmuuttajien vuokra-asuntoasioiden hoito on keskitetty Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n toimistolle osoitteessa Kauppatie 109 62200 Kauhava. Asioimiskielinä ovat suomi, ruotsi, englanti ja venäjä.

Asunnonhakijan on täytettävä vuokra-asuntohakemus ja toimitettava se liitteineen toimistolle. Hakemus käsitellään Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n hallinnossa kuten kaikki muutkin asuntopaikat. Asunnonhakemusten täytyttyä tarjottavan asunnon valinnassa hakijan toiveet pyritään huomioimaan mahdollisuuksien mukaan.

Päätös vuokra-asunnon saannista kestää 1-2 viikkoa siitä hetkestä kun kaikki tarvittavat asiakirjat ovat käytettävissä. Turvapaikansaaneiden asunnonhakijoiden osalta yhtiö noudattaa Kauhavan kaupungin sopimaa 20 kuntapaikan vuosittaista kokonaiskiintiötä.

5.2 Lasten varhaiskasvatuspalvelut ja päivähoito

Suomessa jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon. Lapsen päivähoito tarjoaa lapsen vanhemmille mahdollisuuden työssäkäyntiin ja opiskeluun. Varhaiskasvatus on lapselle erinomainen tuki suomen kielen oppimiseen myös niissä tilanteissa, joissa vanhempi on kotona. Eri päivähoitomuotoja käytetään (perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito, päiväkotito) lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Kauhavan kaupungin alueella perhe voi halutessaan käyttää yksityisten palveluntarjoajien päivähoitopalveluja. Kaupunki osallistuu hoidon kustannuksiin palvelusetelin kautta. Alueella toimii palveluntarjoajina päiväkotito Kinderi ja kolme yksityistä perhepäivähoitajaa.

Kauhavalla on kahdeksan päiväkotitoa, jotka sijaitsevat kuntakeskuksissa ja suurimmissa taajamissa, kaksi ryhmäperhepäiväkotitoa ja noin kuusikymmentä omassa kodissaan toimivaa perhepäivähoitajaa.

5.3 Esiopetus

Esiopetusta järjestetään kaikille 6-vuotiaille ennen koulun alkua. Esiopetuksessa harjoitellaan niitä asioita, joita lapset tarvitsevat koulussa. Näin koulun aloittaminen on helpompaa. Opetus on maksutonta. Esiopetus on puolipäiväistä, neljä tuntia päivässä.

5.4 Perusopetus maahanmuuttajille

Maahanmuuttajille järjestetään Kauhavan kouluissa perusopetusta.

Sivistystoimi on laatinut valmistavan opetuksen opetussuunnitelman, jonka tehtävänä on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen kielen taitoa.

Maahanmuuttajille tarjotaan tukitoimia erityisesti koulunkäynnin alkuvaiheessa. Parhaimmat mahdollisuudet tukitoimiin tarjoaa koulujen erityisopetusjärjestelyt. Koululaitoksessa pyritään aktiivisesti hankkimaan maahanmuuttajien kieltä osaava henkilö opettajien avuksi.

5.5 Lukiot

Kauhavan kaupunki järjestää lukiokoulutusta Kauhavan ja Härmän lukiossa. Härmän lukio on yleislukio, joka on profiloitunut matkailualan yrittäjyyteen (yhteystiedot erillisenä liitteenä, liite 6). Kauhavan lukio on yrittäjyyteen, kansainvälisyyteen ja luovuuden lumoon profiloitunut yleislukio.

Maahanmuuttajanuorten mahdollisuudet hakeutua lukiokoulutukseen olisi syytä turvata Kauhavalla järjestämällä halukkaille nuorille kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, jonka laajuus on 25 lukiokurssia. Laajuus vastaa yhden lukuvuoden opintokokonaisuutta. Koulutusta voisi olla tarjolla joko toisessa tai molemmissa lukioissa.

6. Sosiaali- ja terveystalvelut kunnassa asuville

Kuntapaikan saaneet käyttävät samoja sosiaali- ja terveystalveluja kuin muutkin kuntalaiset (tarvittaessa järjestetään tukitoimia, esimerkiksi avustaja). Tulkkaus järjestetään tarvittaessa tulkkeskusken kautta.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen järjestää kaikki sosiaali- ja perusterveydenhuollon talvelut jäsenkuntiensa Evijärven ja Lappajärven kuntien sekä Kauhavan kaupungin alueella.

Sosiaali- ja terveystalvelut tuotetaan lähitalveluperiaatteella siten, että Evijärvellä ja Lappajärvellä sekä Kauhavan keskustan lisäksi Alahärmän, Korteesjärven ja Ylihärmän kaupunginosissa toimivat terveystasemat ja perusturvatoimistot, kotihoidon lähtöpisteet sekä vammaisten asumistalvelu ja työtoimintayksiköt. Vanhusten hoiva- ja

asumispalveluyksiköt sijaitsevat kuntakeskuksissa ja suurimmissa taajamissa. Akuutti sairaanhoito järjestetään Kauhavan terveysasemalla. Vuodeosastoja on kaksi, akuuttipotilaat ja kuntoutus Lappajärvellä, pitkäaikaisemmat hoidot, kuntoutukset sekä saattohoidot Ylihärmässä.

Sosiaalityön palvelut tuotetaan keskitetysti Kauhavalta käsin. Lähipalveluja tuotetaan tarpeen mukaan työntekijöiden jalkautumiseen perustuen ajanvarauksella Evijärvellä ja Lappajärvellä sekä Kauhavan Alahärmässä, Korttesjärvellä ja Ylihärmässä.

6.1 Sosiaalityö

Sosiaalityöhön kuuluvat mm. lasten ja perheiden palvelut, perhetyö, lastensuojelu, aikuissosiaalityö, päihdepalvelut, vammaispalvelut, isyys-, huolto-, tapaamisoikeus ja elatusasiat.

Lasten ja perheiden palvelut. Lasten ja perheiden palveluihin kuuluvat sosiaalihuoltolain palvelut ja lastensuojelulain alaiset tuet.

Ilmoitus sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä, asiakkaan yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus aloittavat palvelutarpeen arvioinnin. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä voidaan päätyä siihen, että perhe saa halutessaan sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja, joita ovat esimerkiksi **lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, vertaisryhmätoiminta, tukihenkilö ja tukiperhe**. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä voidaan myös päätyä siihen, että lapsi siirtyy lastensuojelun asiakkaaksi.

Lapsiperheiden kotipalvelu. Lapsiperheiden kotipalvelua myönnetään lyhytaikaisena palveluna asiakaskohtaisen harkinnan mukaan välttämättömän tilapäisen lapsenhoitoavun tai kodinhoitoavun tarpeessa oleville lapsiperheille. Kotipalvelua myönnetään yleisimmin tilanteissa, joissa palvelutarve aiheutuu lapsen tai vanhemman sairaudesta, äidin raskaudesta ja synnytyksestä, vanhemman väsymyksestä tai tuen tarpeesta vanhemmuuteen tai opastuksen tarpeesta perheen arjen asioiden hoitamisessa.

Lapsiperheiden kotipalvelu on tarkoitettu lapsiperheille, jotka tarvitsevat tilapäistä tukea perhetilanteeseensa. Kotipalvelua tilataan itse suoraan kotipalvelun työntekijöiltä ja se on asiakkaalle maksullista.

Perhetyö. Perhetyötä on sekä sosiaalihuoltolain- että lastensuojelulain alaisena. Perhetyöhön ohjaututaan palvelutarpeen arvioinnin tai lastensuojeluasiakkuuden kautta.

Perhetyö on perheiden hyvinvoinnin tukemista. Perhetyöllä tarkoitetaan esimerkiksi perheen kotona tehtävää perhetyötä, joka voi olla perhetyöntekijän antamaa keskusteluapua ja tukea erilaisissa arjen toiminnoissa. Perhetyö on usein käytännön avun ja psykososiaalisen tuen yhdistelmä. Perhetyö on lapsiperheiden tavoitteellista, suunnitelmallista ja määräaikaista tukemista. Perhettä autetaan kokonaisuutena perheenjäsenten yksilölliset tarpeet huomioiden.

Perhetyön tavoitteena on tukea perheitä arkielämässä esille tulevien haastavien elämäntilanteiden ja ongelmien ratkaisemisessa. Se pyrkii tukemaan perheen voimavaroja, osallisuutta ja toimintakykyä sekä vahvistamaan perheen arjen hallinnan taitoja ja itsetuntoa.

Sosiaalihuoltolain palvelua on myös **Neuvokas-perhetyö**, johon lähetteen voi tehdä neuvolan terveydenhoitaja tai päiväkodin henkilöstö. Neuvokas-perhetyön tarkoituksena on olla ennaltaehkäisevää, varhaista tukea perheille. Se on maksutonta, lyhytkestoista ja nopeasti perheiden tarpeeseen vastaavaa.

Neuvokas-perhetyöllä tuetaan vanhemmuutta ja perheen voimavaroja, tuetaan ja ohjataan lasten hoidossa ja kasvatuksessa. Vahvistetaan perheen toimintakykyä ka sopeutumista perhe-elämän haasteisiin ja muuttuviin elämäntilanteisiin. Neuvokas-perhetyössä arvioidaan perheen tilannetta ja tarvittaessa ohjataan jatkotuen piiriin.

Lastensuojelun sosiaalityö. Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen oikeudet vaikuttamalla yleisiin kasvuoloihin, tukemalla huoltajia kasvatuksessa sekä toteuttamalla perhe- ja yksilökohtaista lastensuojelua. Lastensuojelun toteuttamista säätelee lastensuojelulaki.

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella lastensuojelun tehtäviä hoitavat siihen erikoistuneet lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä, sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat.

Aikuissosiaalityö. Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat antavat neuvontaa mm. toimeentuloon liittyvissä asioissa. He toimivat yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa työllistymiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kauhavan perusturvatoimistossa aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän vastuualueeseen sisältyvät maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvät erityiskysymykset Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella.

Päihdepalvelut. Päihdepalvelujen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä sekä siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Päihdepalvelujen sosiaalityöntekijä toteuttaa päihdepalvelujen ohjausta (katkaisuhoido, laituskuntoutus, A-klinikka) ja tukikeskusteluja.

Vammaispalvelut. Vammaispalvelun työntekijät ovat Kauhavalla, mutta jalkautuvat tarvittaessa myös koteihin tai muuhun sovittuun paikkaan.

Lapsen isyys-, huolto- ja tapaamisoikeus- sekä elatusasiat. Kauhavan perusturvatoimistossa toimiva lastenvalvoja hoitaa koko kuntayhtymän alueella lapsen isyyden vahvistamiseen sekä huoltoon, tapaamisoikeuteen ja elatukseen liittyvät sopimusasiat. Elatustukiasiat käsittelee KELA.

6.2 Ikäihmisten palvelut

Kotihoitoa, ikäihmisten asumis- ja hoivakotipalveluja sekä erilaisia tukipalveluja (mm. ateriapalvelut) tuotetaan Kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueella. Kotihoidon palveluja annetaan tarvittaessa myös alle 65 -vuotiaalle väestölle. Palvelut ovat maksullisia. Palveluista antaa lisätietoja ikäihmisten palvelupäälliköt.

Sosiaalipalvelujen yhteystiedot (liite 7) sekä kuntayhtymä Kaksineuvoisen kotisivuilla www.kaksineuvoinen.fi.

6.3 Terveyspalvelut

Terveyspalveluja ovat sairaanhoito, sairaalahoito, suun terveydenhuolto ja neuvolapalvelut.

Sairaanhoito. Lääkäreiden vastaanotolle on ajanvaraus. Ajanvarauksessa puhelimeen vastaa aina terveydenhuollon ammattihenkilö, joka yhdessä potilaan kanssa tekee arvion hoidon kiireellisyydestä. Kaikilla terveysasemilla toimii myös päivystävä sairaanhoitaja, jonka vastaanotolle ohjataan kiireellistä apua tarvitsevat potilaat lääkäreiden kanssa sovittuun työnjaon perusteella. Ajanvaraus ei-kiireellisellä lääkäinvastaanotolle tai päivystävälle sairaanhoitajalle tehdään puhelimitse tai käymällä terveysasemalla.

Lääkärin määräämät lääkkeet ostetaan reseptillä apteekista. Lääkereseptien uusiminen voidaan tehdä jokaisella terveysasemalla.

Sairaalahoito. Lääkäri voi lähettää potilaan tutkimuksiin tai hoitoon kuntayhtymän sairaalaoastolle Kauhavalle, Lappajärvelle tai Seinäjoen keskussairaalaan.

Suun terveydenhuolto. Kunnalliseen hammashoittoon on mahdollisuus kaikilla alueen asukkailla ja opiskelijoilla. Kaikilla terveysasemilla on hammaslääkärin vastaanotto, ajanvaraus tulee tehdä keskitetystä ajanvarausnumerosta.

Neuvolapalvelut. Palvelut on tarkoitettu koko väestölle terveyden edistämisen ja ylläpitämisen tueksi mm. rokotukset. Aikuisvastaanoitoilla työntekijät antavat myös sairaanhoitoa (esim. injektiot ja ompeleenpoistot, pienet haavahoidot) sekä ohjaavat ja neuvovat erilaisissa terveysongelmissa.

Äitiysneuvola on tarkoitettu kaikille raskaana oleville tavoitteena kehittyvän lapsen ja koko perheen hyvinvointi. Äitiysneuvolassa käynti on edellytys äitiyspäivärahan ja äitiysavustuksen (raha tai tarvikepakkaus) saamiseksi. Ajanvaraus tulee tehdä oman terveysaseman äitiysneuvolaan.

Lastenneuvolassa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä, toteutetaan rokotukset Suomen rokotusohjelman mukaisesti, annetaan ohjeita ja neuvoja vanhemmille ja tuetaan koko perheen hyvinvointia. Ajanvaraus tulee tehdä oman terveysaseman lastenneuvolaan.

Kouluterveydenhoidossa on jokaisella koululla oma kouluterveydenhoitaja, yhteystiedot oman terveysaseman neuvolasta.

Lukioissa ja ammattioppilaitoksissa on oma opiskeluterveydenhoitaja, yhteystiedot oman terveysaseman neuvolasta.

Työterveyshuollon piiriin kuuluvat työpaikkojen työntekijät. Työterveyshuollon yhteystiedot ja tiedot työterveyshuollon sopimukseen kuuluvista palveluista ovat nähtävillä työpaikoilla.

Työnhakijoiden terveystarkastukset toteutetaan oman terveysaseman neuvolassa TE -toimiston kanssa sovittavalla tavalla.

Terveyspalvelujen yhteystiedot (liite 7) sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen kotisivuilla www.kaksineuvoinen.fi.

Palvelujen yhteystiedot löytyvät liitteestä 6-8.

7. Muut palvelut

Muita palveluja, joita maahanmuuttajat voivat käyttää kotoutumisen edistämiseksi ovat alueelta löytyvät koulutuspalvelut, vapaa-aikapalvelut, kirjastot ja seurakunnan tarjoamat palvelut.

7.1 Koulutuspalvelut

Suomen Yrittäjäopisto on valtakunnallinen koulutus- ja kehittämisorganisaatio, joka järjestää eri rahoitusinstrumenteilla aikuiskoulusta eri puolilla Suomea sekä tarjoaa kotimaisia- ja kansainvälisiä hankkeita lähinnä mikro- ja pk-yrityksille ja niiden henkilöstölle. Kaikki Suomen Yrittäjäopiston tarjoamat palvelut ovat soveltuvia sekä kantasuomalaisille että maahanmuuttajataustaisille henkilöille.

Suomen Yrittäjäopistossa voi opiskella lähes 40 paikkakunnalla niin monimuoto- kuin verkko-opintoina mm. Yrittäjän ammattitutkinnon, Yritysjohtamisen eat:n, Yritysneuvojan eat:n kuin Liikenne-esimiehen erikoisammattitutkinnon, Johtamistaidon erikoisammattitutkinnon (JET), Kaupan alan erikoisammattitutkinnon, Taloushallinnon ammattitutkinnon ja Myynnin ammattitutkinnon. Lisäksi opintoja voi suorittaa Liiketalouden perustutkinnosta (merkonomi) ja Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnosta (datanomi). Vuosittainen opiskelijamäärä on n. 4000 opiskelijaa.

Yrittäjyyden tietojen päivittämistä ja yritysten henkilökunnan osaamista voi parantaa myös useiden hankkeiden ja konsultointien kautta. Tarkempia ajankohtaisia tietoja löytyy Suomen Yrittäjäopiston sivulta www.syo.fi.

Järvilakeuden kansalaisopisto järjestää toiminta-alueellaan (Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi) maahanmuuttajille suomen kielen ja kulttuurin koulutusta. Noin puolet opetuksesta on pidetty Kauhavan alueella. Lähiopetuksen lisäksi tarjolla on ollut suomen kielen verkkokurssi, jolla voi opiskella ajasta ja paikasta riippumatta. Kaikkiaan erilaisilla kansalaisopiston kursseilla on lukuvuosittain ollut noin 300 muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvaa opiskelijaa. Opetusryhmät ovat opettajalle haasteellisia, sillä opiskelijat ovat kulttuuriselta, sosiaaliselta, koulutukselliselta ja kokemukselliselta taustaltaan hyvin erilaisia. He eroavat myös oppimistyylyiltään ja tavoitteiltaan. Maahanmuuttajille suunnattujen suomen kielen kurssien kurssimaksua on alennettu Opetushallituksen myöntämällä opintotasetuella, jota anotaan vuosittain.

Kansalaisopiston vapaan sivistystyön opintoina tarjoama kieli- ja kulttuurikoulutus on vapaatavoitteista ja omaehtoisuuteen perustuvaa. Kurssit tarjoavat maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille myös kohtaamispaikan, jossa opiskelun lisäksi arvokasta on sosiaalisten verkostojen muotoutuminen. Opetuksen järjestämisessä pyritään huomioimaan muuttuvat tarpeet järjestämällä opetusta alueelta ja opiskelijoilta esille nousevien tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Myös kotoutumiskoulutuksen järjestäminen kansalaisopiston toimesta on tarvittaessa mahdollista. Tämä vaatii kuitenkin ylimääräisiä resursseja eikä opetusta voida järjestää opiston tavanomaisen rahoituksen turvin.

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ovat tervetulleita opiskelemaan myös opiston muilla kursseilla, joitten puitteissa kielitaitoa voi edelleen kartuttaa. Tiedot ajantasaisesta koulutus- ja harrastustarjonnasta ovat saatavilla kotisivulla www.jlakeus.fi. Opiston opinto-ohjelma jaetaan kaikkiin Kauhavan talouksiin syksyllä ja tiedotuslehti kevään ja kesän kurssitarjonnasta ilmestyy vuodenvaihteessa sähköisenä. Alkavista kursseista tiedotetaan lisäksi paikallislehtien opistopalstoilla, facebookissa, erillisillä ilmoituksilla ja tiedotteilla sekä yhteistyökumppaneitten tiedotuskanavien kautta.

7.2 Vapaa-aikapalvelut

Kauhavan kaupunki tarjoaa maahanmuuttajille samat mahdollisuudet ja oikeudet harrastaa ja liikkua kuin muillekin kuntalaisille. Kauhavan kaupungin vapaa-aikapalveluista löytyy monipuolisia mahdollisuuksia kaiken ikäisille. Kulttuuri- ja museotoimet tarjoavat kaupunkilaisille erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä. Liikuntatoimi järjestää erilaisia kuntoilu- ja koko perheen tapahtumia yhteistyössä urheiluseurojen kanssa. Nuorisotoimi tekee laajaa yhteistyötä paikallisten yhdistysten kanssa ja eri vuodenaikoina järjestetään leirejä, retkiä ja muita nuorten tapahtumia. Nuorisotiloja löytyy jokaisesta kaupunginosasta.

Vapaa-aikatoimi tiedottaa tapahtumistaan Komiat- ja Järviseudun Sanomat -lehdissä, sekä kaupungin kotisivuilla.

Kauhavalla voi harrastaa musiikkia Härmänmaan musiikkiopistossa ja Järvilakeuden kansalaisopistossa. Härmänmaan musiikkiopisto antaa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta Alahärmän, Kauhavan, Korttesjärven, Ylihärmän ja Lappajärven toimipisteissä. Perusopetukseen oppilaat valitaan pääsykokeiden perusteella. Musiikkileikkikouluun, joka on tarkoitettu 0-8 -vuotiaille pääsevät kaikki mukaan ilman pääsykoetta. Maahanmuuttajille voidaan perustaa oma ryhmä, jos ilmoittautuneita on vähintään 5.

7.3 Kirjastot

Kauhavan kaupungin alueella on neljä kirjastoa ja kirjastoauto, jotka turvaavat tiedonsaannin ja mahdollisuuden virkistykseen, henkiseen kasvuun ja elämyksiin. Kirjastopalvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia. Ylihärmän kirjastoon on perustettu joulukuulla 2011 ERKKI -piste, joka toimii ohjaus- ja neuvontapisteinä maahanmuuttajille.

7.4 Kauhavan seurakunta

Kauhavan seurakunnassa on eri alueen työntekijöistä koottu maahanmuuttotyöryhmä. Ryhmän tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotiutumista ja osallisuuden löytymistä uudessa kotikaupungissa. Jumalanpalvelukset ja muut seurakunnan tilaisuudet pyritään pitämään mahdollisimman avoimina. Tarvittaessa käytetään myös englannin kieltä. Maahanmuuttajat ovat uskonnollisesta taustasta riippumatta tervetulleita kaikkeen seurakunnan toimintaan. Päiväkerhot ja perhekerhot ovat avoimia maahanmuuttajien perheille. Diakoniatyöntekijät tukevat myös käytännön asioiden ja taloudellisten ongelmien

selvittämisessä sekä erilaisten uskon- ja elämänkysymysten pohtimisessa. Maahanmuuttajia autetaan tarvittaessa löytämään yhteys omaan uskonnolliseen yhteisöön lähialueella. Seurakunta toimii yhteistyössä kaupungin kanssa. Liite 6.

8. Tiedottaminen

Kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kotouttamisohjelman, siitä tiedotetaan kaikille hallintokunnille ja keskeisille viran- ja toimenhaltijoille. Kotouttamisohjelma sijoitetaan myös intranet-verkkoon ja sitä päivitetään tarvittaessa. Myös medialle ja kuntalaisille annetaan tietoa maahanmuuttoon liittyvistä asioista säännöllisesti.

Maahanmuuttoasioiden kanssa työskentelevät tiedottavat aktiivisesti kotouttamisohjelman mukaisista palveluista maahanmuuttajille. Maahanmuuttajan kotouttamistoimenpiteitä suunniteltaessa kaupunki voi tehdä yhteistyötä naapurikuntien, muiden viranomaisten ja alueella toimivien vapaaehtoisjärjestöjen ja muiden tahojen kanssa.

Etelä-Pohjanmaa liiton resurssirengas: tiedotusrenkaan uutiskirje ilmestyy vuoden 2017 aikana neljä kertaa ja liiton sivuilta on mahdollisuus tilata uutiskirje eu-tietokeskus@etela-pohjanmaa.fi. Aiheina ovat maahanmuutto ja kotoutuminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö on perustanut kotouttamisen työryhmän. TEM:n kotouttamisen sivustolta löytyy hyödyllistä tietoa kotouttamisen ja pakolaisten vastaanoton toimijoille <http://www.kotouttaminen.fi/kotouttaminen>.

Liitteet

1. Maahanmuuttotyöryhmän jäsenet
2. Kotouttamisohjelman vuoden 2020 tavoitteet

Liite 1. Maahanmuuttotyöryhmän jäsenet

Organisaatio	Virallinen edustaja	Vara edustaja
EP TE- toimisto	Katri Lehto katri.lehto(at)te-toimisto.fi	Kamel Bahgat bahgat.kamel(at)te-toimisto.fi
Kauhavan kaupunki	Fia Hafiz, sihteeri fia.hafiz(at)kauhava.fi	Juha-Martti Kuoppala juha-martti.kuoppala(at) kauhava.fi
ELY-keskus	Mauno Salmela mauno.salmela(at)ely-keskus.fi	
Kuntayhtymä kaksineuvoinen	Sanna Koivisto, puheenjohtaja sanna.koivisto(at)kaksineuvoinen.fi	Riina Lahdensuo riina.lahdensuo(at) kaksineuvoinen.fi
Kauhavan kaupungin sivistysosasto	Atte Hotti atte.hotti(at)kauhava.fi	Markku Viitasaari markku.vittasaari(at)kauhava.fi
Kauhavan kaupungin varhaiskasvatus	Johanna Kärkkäinen johanna.karkkainen(at)kauhava.fi	Heidi Alahuhta, Päivi Ristaniemi etunimi.sukunimi(at) edu.kauhava.fi
Kauhavan seurakunta	Marita Kunnari, varapuheenjohtaja marita.kunnari(at)evl.fi	Sirpa Huhdankoski sirpa.huhdankoski(at)evl.fi
Aisapari Ry	Eeva Arpala eeva.arpala(at)aisapari.net	Mervi Niemi-Huhdanpää mervi.niemi- huhdanpaa(at)aisapari.net
Järvilakeuden kansalaisopisto	Leea Keto leea.keto(at)jarvilakeus.fi	
Skaala Oy	Anssi Hietanen anssi.hietanen(at)skaala.com	Kati Mattila kati.mattila(at)skaala.com
Kauhavan Association Ry	Lea Korpi kauhava.association(at)gmail.com	Risto Mäki risto.maki(at)hotmail.co.uk
Kauhavan maahanmuuttaja	Liudmila Sheikhani liudmila.sheikhani(at)gmail.com	

Liite 2. Kotouttamisohjelman vuoden 2020 painopisteet

Kotouttamisohjelman vuoden 2020 painopisteet

Tavoitteet ja toimenpiteet 2020

<p>TAVOITE 1</p> <p>Pyritään järjestämään oman äidinkielen opetusta Kauhavan perusopetuksessa.</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Neuvotellaan kaupungin kanssa opetuksen toteuttamisesta.</p> <p>Mittarit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opiskelijamäärä min 4hlö/ kieliryhmä. 2. opetustunnit HOPS:n mukaisesti.
<p>TAVOITE 2</p> <p>Suomen kielen oppimisen merkityksen korostaminen elämän jokaisella sektorilla.</p> <p>Kielikoulutuksen saatavuuden turvaaminen työperusteisille maahanmuuttajille, kotivanhemmille ja pakolaisille.</p> <p>Tiedotusmateriaalien selkeyttäminen.</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Pyritään turvamaan S2 opetusta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Järvilakeuden kansalaisopisto järjestää UMAKOn eli uuden maahanmuuttajakoulutuksen mallin mukaista maksutonta suomen kielen ja kulttuurin opetusta niille maahanmuuttajille, jotka ovat oikeutettuja tähän koulutukseen. Myös muuta maahanmuuttajien kielikoulutusta järjestetään tarpeen mukaan.</p> <p>Järjestetään kielikurssi Kauhavalle mikäli saadaan toimivan ryhmän kasaan (lähi- ja verkko opetusta).</p> <p>Selvitetään intensiivisen suomen kielen monimuotokoulutuksen toteuttamista erityisesti työperäisille maahanmuuttajille.</p> <p>Selkosuomen hyödyntäminen kaupungin palveluissa esim. terveydenhuolto, sosiaalitoimi, vuokra-asunnot jne.</p>
<p>TAVOITE 3</p> <p>Työelämäyhteistyön kehittäminen maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi</p> <p>Työnantajien tukeminen maahanmuuttajien rekrytoinnissa</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Työntekijöiden valmiit portfoliot ja osaamisen kartoitus</p> <p>Työelämän edustajien esittäytyminen maahanmuuttajille – mitä työelämä on ja mitä se vaatii</p> <p>Työelämä tutuksi TET-harjoittelujen kautta (turvapaikanhakijat)</p>
<p>TAVOITE 4</p> <p>Yrittäjyyteen aktivoiminen</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Tutustuminen yrittäjyyteen</p> <p>Maahanmuuttajayrittäjien kokemusten jakaminen</p>

<p>TAVOITE 5</p> <p>Maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen järjestöyhteistyöllä</p> <p>Kuntalaisten rohkaiseminen maahanmuuttajien kohtaamiseen sekä mukaan ottamiseen kolmannen sektorin harrastustoimintaan</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Ystävätoiminnan kehittäminen sisältäen yhteistyö illat, jossa ideoidaan, miten saadaan uusia kauhavalaisia mukaan harrastus ja yhdistys toimintaan.</p> <p>Järjestetään yhdessä yhdistysten kanssa tapahtumia ja tempauksia.</p> <p>Tiivistetään yhdistysten ja järjestöjen yhteistyötä ja aktiivisuutta.</p> <p>Annetaan järjestöille ja yhdistyksille tietoa monikulttuurisuuteen liittyvistä asioista</p>
<p>TAVOITE 6</p> <p>Tiedotusmateriaalien kielitarjonnan laajentaminen (suomi, ruotsi, englantia, venäjä, romania, viro, arabia)</p> <p>Maahanmuuttopalveluiden kehittäminen entistä näkyvämmiksi ja saavutettavammiksi</p>	<p>TOIMENPIDE-EHDOTUKSET</p> <p>Materiaalien kääntäminen.</p> <p>Viestinnän kehittäminen.</p> <p>Maahanmuuttokoordinaattorin palveluiden tehokas käyttö.</p>